

[Time: 2 Hours]

[Marks:60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Answer any six questions. Out of which question No 8 is compulsory.
  2. Marks are indicated against each questions.
  3. Students answering in the regional language should refer, in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q. 1** “Success of the institution depends upon the quality of decisions.” Justify the statement with the help of process of decision making in educational institutions. (10)
- Q. 2** What is Change Management? Elaborate the process of change management. (10)
- Q. 3** “Leader should adapt their style of leading depending on the situation.” Justify with reference to situational leadership. (10)
- Q. 4** Explain any eight principles given by Henry Fayol. How these are applied to Educational Management. (10)
- Q. 5** What are the causes of student absenteeism? Explain the measures to control student absenteeism. (10)
- Q. 6** “The knowledge of planning and organizing functions of Educational Management helps the principal to run the institution effectively and efficiently.” Justify. (10)
- Q. 7** Explain the functions of NCERT. (10)
- Q. 8** What do you mean by time table? Explain the principles of time table construction. (10)
- Q. 9** Attempt briefly **any two** of the following: (10)
- a) Concept of Organizational Climate,
  - b) Importance of Educational Management,
  - c) Indicators of quality management in educational institutions,
  - d) Characteristics of CBSE Board.

*****.

[वेळ: २ तास]

[गुण:६०]

मराठी रुपांतर

Please check whether you have got the right question paper.

- प्र. १ “संस्थेचे यश निर्णयाच्या दर्जावर अवलंबून असते.” शैक्षणिक संस्थातील निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेच्या संदर्भात वरील विधानाचे समर्थन करा. (१०)
- प्र. २ बदल व्यवस्थापन म्हणजे काय? बदल व्यवस्थापनाची प्रक्रिया सविस्तर लिहा. (१०)
- प्र. ३ “नेत्याने नेतृत्वशैली परिस्थितीनुसार अंगिकारावी.” प्रासंगिक नेतृत्वाच्या संदर्भात समर्थन करा. (१०)
- प्र. ४ हेन्री फेयॉल ह्यांनी दिलेल्या कोणतीही आठ तत्वे स्पष्ट करा. शैक्षणिक व्यवस्थापनाला ती कशी लागू होतात? (१०)
- प्र. ५ विद्यार्थी अनुपस्थितीची कारणे कोणती? विद्यार्थी अनुपस्थिती नियंत्रित करण्यासाठीच्या उपाय योजना स्पष्ट करा. (१०)
- प्र. ६ “शैक्षणिक व्यवस्थापनाच्या नियोजन आणि संघटन कार्यांच्या ज्ञानामुळे मुख्याध्यापक संस्था प्रभावीपणे आणि परिणामकारक रित्या चालवू शकतात” समर्थन करा. (१०)
- प्र. ७ एन,सी,ई,आर,टी, ची कार्ये स्पष्ट करा. (१०)
- प्र. ८ वेळापत्रक म्हणजे काय? वेळापत्रक बनविण्याची तत्वे स्पष्ट करा. (१०)
- प्र. ९ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात लिहा. (१०)
- अ) संस्थानिहाय वातावरण,
ब) शैक्षणिक व्यवस्थापनाचे महत्व,
क) शैक्षणिक संस्थेतील गुणवत्ता व्यवस्थापनाचे निकष,
ड) सी.बी.एस.सी शिक्षण मंडळाची वैशिष्ट्ये

*****

[समय: २ घंटे]

[कुलांक: ६०]

हिंदी अनुवाद

Please check whether you have got the right question paper.

- प्र. १ “निर्णय की गुणवत्ता पर संस्था की सफलता निर्भर करती है।” इस विधान को शैक्षणिक संस्था में निर्णय लेने की प्रक्रिया की सहायता से पूष्टी कीजिए। (१०)
- प्र. २ परिवर्तन व्यवस्थापन क्या है? परिवर्तन व्यवस्थापन की प्रक्रिया विस्तार से लिखिए। (१०)
- प्र. ३ “परिस्थितीनुसार एक नेता को अपनी नेतृत्वशैली ग्रहित करनी चाहिए।” परिस्थितीजन्य नेतृत्व के संदर्भ में समर्थन कीजिए। (१०)
- प्र. ४ हेन्री फेयोल के किन्ही आठ सिद्धांतों को स्पष्ट कीजिए। इनके सिद्धांत शैक्षणिक व्यवस्थापन में किस प्रकार से लागू होते हैं? (१०)
- प्र. ५ छात्र अनुपस्थिति के कारण क्या है? छात्र अनुपस्थिती नियंत्रण करने के उपाय स्पष्ट कीजिए। (१०)
- प्र. ६ “शैक्षणिक व्यवस्थापन के नियोजन और संघटन कार्य के ज्ञान से मुख्याध्यापक संस्था प्रभावी और परिणामकारक रूप से चला सकते हैं” समर्थन कीजिए। (१०)
- प्र. ७ एन.सी.ई.आर.टी. के कार्य स्पष्ट कीजिए। (१०)
- प्र. ८ समयसारणी क्या है? समय सारणी रचना के सिद्धांत स्पष्ट कीजिए। (१०)
- प्र. ९ निम्नलिखित में से किन्ही दो पर संक्षेप में लिखिए। (१०)
- अ) संस्थागत वातावरण,
ब) शैक्षणिक व्यवस्थापनका महत्त्व,
क) शैक्षणिक संस्था के गुणवत्ता व्यवस्थापन के निकष,
ड) सी.बी.एस.सी शिक्षा मंडल की विशेषताएँ।

*****